

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

20 november 2024

Kenmerk

Z/24/074753 / D/24/159867

Portefeuillehouder

Mariëtte Pennarts-Pouw

Portefeuille

Welzijn/WMO/integrale toegang Woerden Wijzer

Opsteller

Wit, Emma de

Onderwerp

Beantwoording Schriftelijke vragen art. 42 RvO van Progressief Woerden inzake Ethos-Light telling Woerden

Beantwoording van de vragen

Vandaag is het wereld daklozendag (10 oktober). Gisteren kwamen de resultaten van de ethos-light telling in 6 regio's die samen 55 gemeentes beslaan. De telling van het Kansfonds en de Hogeschool Utrecht laat zien dat het beeld van dakloosheid anders is dan dat we vaak denken. Als progressief Woerden schrokken we van het feit dat 30% van de getelde mensen vrouw is, 40% jonger is dan 27 en dat eigenlijk maar 12% van de dakloze mensen op straat of in de noodopvang leven.

Progressief Woerden schrok van het grote aantal kinderen onder de 18, dat geraakt wordt door dakloosheid. In deze 55 gemeente gaat het over meer dan 1000 kinderen, dat staat gelijk aan ongeveer 20 kinderen per gemeente die geraakt worden door de effecten van dakloosheid.

Het beeld dat een dakloos persoon een man met een onverzorgd uiterlijk en een blik bier op een bankje doorbrengt, is dan ook wel achterhaald.

Als progressief Woerden hebben we daar de volgende vragen over:

1. Is het college bekend met de Ethos-light telling en de uitkomsten van de telrondes van 2023 en 2024?

Ja, daar is het college bekend mee.

2. Onderschrijft het college de 7 definities die worden gebruikt om dakloosheid te beschrijven?

Antwoord: Het college onderschrijft 6 definities vanuit het landelijke Nationaal Actieplan. In de regio U16 zijn we ambtelijk hard aan de slag met de Regionale Aanpak Dakloosheid U16. Met deze aanpak willen de U16-gemeenten zowel de regionale als lokale koers bepalen. Deze aanpak is gebaseerd op de volgende landelijke leidende principes van het Nationaal Actieplan.

- Dakloosheid voorkomen is altijd beter dan opvang of herhuisvesting
- Huisvesting is een mensenrecht
- Respect voor keuze en eigen regie van mensen
- Scheiden van wonen en zorg
- Ondersteuning is gericht op herstel
- Ondersteuning is flexibel en op maat

Naast deze landelijke principes, zijn voor deze aanpak nog een aantal regionale uitgangspunten geformuleerd. Ze gaan door alle thema's heen en geven richting en houvast.

- Prioriteit bij jongeren

Ongeveer 25 % van het aantal dakloze mensen in de regio is jonger dan 27 jaar. Uit onderzoek blijkt dat dakloosheid onder jongeren vaak samenhangt met een verleden in de jeugdzorg. Daarnaast blijkt dat de kans op herhaalde dakloosheid groter is voor iemand die al eens dakloos is geweest. Deze cirkel willen we doorbreken. In aansluiting op het manifest SamenThuis 2030 gaan er als er financiële keuzes gemaakt moeten worden, de projecten die de focus hebben op jongeren voor.

- Inclusie en diversiteit

De groep dakloze mensen is zeer divers. Vaak is aan de buitenkant niet zichtbaar dat er sprake is van (dreigende) dakloosheid. Positieve en eerlijke beeldvorming draagt bij aan het doorbreken van oude stigmatiseringen. En acceptatie dat mensen gewoonweg verschillend zijn, 'het normaal' lijkt steeds smaller te zijn geworden. Ondersteuning en begeleiding, zowel bij zelfstandig wonen als in de opvang, dient voor iedereen veilig en passend te zijn. Ongeacht iemands achtergrond, leeftijd, geslacht, beperking, geloofsovertuiging etniciteit of seksuele voorkeur.

- Inzet van ervaringskennis en belangenbehartiging

Veranderingen die werken, bereiken we niet door te praten over, maar alleen door structureel in gesprek te zijn met de mensen die ervaring hebben met dakloosheid. Juist mensen met ervaringskennis kunnen professionals en inwoners bewust maken van mogelijke aannames over de (on)mogelijkheden van herstel en stigmatisering. Zij bieden waardevolle inzichten en expertise bij het ontwikkelen en implementeren van beleid, maar ook in de dagdagelijkse praktijk (bijvoorbeeld op straat of bij opvangvoorzieningen). Belangenbehartiging waarborgt de rechten en behoeften van dakloze mensen. In de regio Utrecht zijn een aantal organisaties actief op het gebied van belangenbehartiging voor dak- en thuisloze mensen, Beschermd Wonen en GGZ. Met deze betekenisvolle participatie blijven we zicht houden op de effecten van het beleid en kan waar mogelijk snel bijgestuurd worden.

- Harm Reduction

We erkennen de complexiteit van verslaving en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Er zijn mensen die gewoonweg niet willen of kunnen stoppen met het gebruik van drugs en/of alcohol. Het is essentieel dat voor deze mensen een plek (huisvesting) beschikbaar is, die hun keuzevrijheid respecteert en die tegelijkertijd bijdraagt aan het verminderen van gezondheidsschade.

Let op: deze principes zijn nog niet formeel goedgekeurd door de colleges, aangezien we nog in de ambtelijke voorbereidingsfase zitten.

3. Heeft het college het idee dat groepen als jongeren, vrouwen en arbeidsmigranten, als dakloze personen voldoende in beeld zijn in de gemeente Woerden?

Antwoord: Nee, nog niet voldoende. De druk op de opvangcapaciteit voor mensen die dreigen dakloos te raken en een hulpvraag hebben, neemt toe. WoerdenWijzer signaleert een stijging in het aantal aanvragen met betrekking tot dakloosheid, evenals een toename in de complexiteit van deze aanvragen. Landelijk zien we dat dakloosheid een groeiend maatschappelijk probleem is. De groep van dak- en thuislozen is vaak veel groter dan we denken en dit blijkt ook uit onderzoek over 'verborgen daklozen'. Het beter in beeld krijgen van dakloze personen is een van de redenen waarom we ons hebben aangemeld voor de Ethos-Light-telling

4. In 2026, doet de U-16 regio mee aan de Ethos-light telling. Hoe gaat het college zorgen dat organisaties in Woerden voldoende zijn voorbereid op de telronde van 2026?

Antwoord: Het uitvoeren van een meting vereist inzet van ambtenaren in elke gemeente, evenals van maatschappelijke partners. Via de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 worden er middelen beschikbaar gesteld aan de gemeenten om extra ambtelijke capaciteit in te zetten. Dit omvat capaciteit voor zowel het sociale team als een regionale coördinator voor Utrecht West. Eén van de taken van deze coördinator zal zijn om de betrokken organisaties en maatschappelijke partners voldoende voor te bereiden op de telronde.

5. Hoe bereid de gemeente zich als organisatie voor op de resultaten van de telronde van 2026?

Antwoord: Zie antwoord hierboven.

6. Hoe zorgt het college ervoor dat iedereen die zich voor die tijd meld in een situatie van dakloosheid zo snel mogelijk op de juiste manier geholpen worden?

Antwoord: Eén van de instrumenten die ons hierbij gaat helpen is de ontwikkeling van de Woonwaaier. Om problemen met het vinden of behouden van een woonplek in een vroeg stadium te kunnen aanpakken biedt de Woonwaaier een overzicht van instrumenten voor zorgprofessionals die zij kunnen inzetten. De Woonwaaier richt zich op instrumenten

waarmee inwoners van Woerden ondersteund kunnen worden bij het vinden en/of behouden van een passende woonplek. Het leveren van maatwerk vraagt van professionals een domein overstijgende, integrale aanpak. De Woonwaaier helpt hierbij op weg en draagt daarmee bij aan het bieden van het begin van een oplossing. Eind van dit jaar is de Woonwaaier beschikbaar voor alle professionals.

7. Dit onderzoek laat zien dat het niet uitmaakt wie je bent, waar je opgroeit of wat je doet, iedereen kan dakloos worden. Daarom is Progressief Woerden van mening dat dakloosheid een woonprobleem is, en geen zorg probleem. Is het college het met progressief Woerden een dat dakloosheid een woonprobleem is?

Antwoord: Dakloosheid is een probleem! De uitstroom vanuit de maatschappelijke opvang naar zelfstandig wonen wordt bemoeilijkt door het tekort aan woningen. In vergelijking met 2022 is er een stijging van 74% in de U16 van het aantal urgentie-aanvragen voor sociale huurwoningen. De meeste aanvragen zijn op basis van dreigende dakloosheid, met een stijgingspercentage van 260%. We zien het in de cijfers, maar ook in het straatbeeld zien we steeds vaker mensen zonder een dak boven hun hoofd. Meer inwoners verblijven op locaties die daarvoor niet zijn bestemd (auto's en campings). Doorstroom stagneert door het tekort aan woonplekken. Door hun dakloosheid komen deze inwoners, die voorheen nog redelijk zelfredzaam waren, steeds verder in de problemen. Met als gevolg dat hun zelfredzaamheid afneemt en zij uiteindelijk alsnog opvang en begeleiding nodig hebben.

8. Zo ja, hoe gaat de gemeente woerden zorgen dat dakloosheid wordt opgelost met eenwoning?

Antwoord: In het woonprogramma 2025-2029 wordt voorgesteld om de bestaande woningvoorraad beter te benutten door middel van splitsen, delen, transformeren en optoppen. Op deze manier hopen we meer woningen beschikbaar te maken, onder andere voor deze doelgroep. Daarbij worden er woonoplossingen gezocht in projecten zoals Kamers met Aandacht en flexwoningen. Vanuit de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 komen er middelen beschikbaar, waardoor we in Woerden extra kunnen inzetten op lokale, tijdelijke woonmogelijkheden voor economisch daklozen en mensen met een lichte ondersteuningsbehoefte. De huisvestingsopgave is alleen veel groter en breder dan de doelgroep van dakloze mensen. Het gaat ook om mensen die uitstromen uit bijvoorbeeld Beschermd Wonen en Jeugdzorg en ouderen die steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen. Ook is er een forse opgave in het huisvesten van statushouders en arbeidsmigranten. De U16 gemeenten werken hard aan het realiseren van nieuwe woningen en benoemen dit in de Woondeal als topprioriteit.

9. De Housing First aanpak is bewezen effectief als systeem aanpak hoe gaat het college ervoor zorgen dat we deze aanpak in Woerden ook gaan hanteren?

Antwoord: Via het nog vast te stellen Regionale Aanpak Dakloosheid verleggen we de focus van opvang, naar wonen met, indien nodig, passende ondersteuning. Van dakloze mensen als cliënten maatschappelijke opvang' naar mensen die in de basis in hun eigen omgeving een eigen woonplek nodig hebben. We zetten lokaal extra in op huisvesting en preventie, om te zorgen dat mensen niet dakloos raken, en wanneer dit niet af te wenden is richten we ons op zo snel mogelijk herhuisvesten binnen hun eigen omgeving, herstel van netwerk en waar nodig met passende zorg en ondersteuning vanuit de Housing First aanpak. Met corporaties en zorgorganisaties is in de U16 afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met het succesvolle project Living Lab Eerst een Thuis. Ook de gemeente Woerden heeft meegedaan aan dit project.[1] De geleerde lessen implementeren we waar mogelijk. Daarnaast zorgen we er regionaal voor dat er opvangplekken beschikbaar zijn, zodat mensen in de tussenliggende (kortdurende) periode niet op straat hoeven te verblijven.

10. Effectief beleid om dakloosheid op te lossen komt naast feiten en weten over wie het gaat, het beste tot stand door mensen met ervaringskennis, ervaringsdeskundigheid en onafhankelijke belangenbehartiging die los staat van zorg organisaties. Op welke manier zorgt de gemeente Woerden ervoor dat ervaringskennis, ervaringsdeskundigheid gecombineerd met onafhankelijke belangenbehartiging in Woerden een plek krijgt?

Antwoord: In de regio Utrecht zijn een aantal organisaties actief op het gebied van belangenbehartiging voor dak- en thuisloze mensen, Beschermd Wonen en GGZ. Deze partijen worden nauw betrokken bij het Regionale Aanpak Dakloosheid.

[1][Living Lab Eerst een Thuis - Utrecht](#)[10 Living Lab Eerst een Thuis](#)

Bijlagen

Vragen reglement van orde: D/24/159866